

## מסורת הש"ס

(א) הא אומר מר כ"ל רש"ל,  
(ב) פסחים לא. (ב"ק מג.)  
כתובות נב. ק"י. ג) [פסחים  
לא.], ד) (צ"ל רבא, ה) רש"ל,

## הגהות הב"ח

(א) גמ' ועוד הא מר הורא  
דאמר מיתסבר: (ב) תוס'  
ד"ה לטעמיהו וכו' אין לו  
אלא דנפרק גט פשוט:  
(ג) בא"ד דבני מערבא  
קאמר ללדידכו לא וכו' דאי  
זבין הוי זביניה זבני:

## מוסף רש"י

בעל חוב. של אציהם, חוזר וגובה. אומה, מהם. כאילו נפלה להם ממש צירוסה (כתובות צב.).

## מוסף תוספות

א. ולרבה אליבא דמנשי  
ש"ד רבין קורק קרעב  
סמול הוא הוא ואל שקול  
הוא י' קרם ובין וקבלי  
לרבי לומר דרבי שבעודה  
אלו דאורייתא, ולרבי ש'  
אלו דאורא הוא ואל שקול  
רמנ"י. ויהי' חסב  
סמול א' אל שמו  
משום דמטלילי ריתמי  
לבעי' אל משתדרי,  
הוא דעתי' הוא מטליל  
הוא דהוה בריתות דא  
ספ"א. לרדא מעת  
וכר' אל נקה למלוא  
שקיה שבעודה אפי' למי  
שבעודה דאורייתא. רמי  
י. ט"ל ר' אל נחמן  
דמטלילי הוא ערב  
משום א' קדמה סכת  
וכונה וזיני' וזיני' הידפעה  
משום ליה ואין, ולא רצה  
לחלות ר' נחמן טעם בן  
מערבא משום דהוא  
אחרי' אל כאומר מעכשיו  
למי דמטלילי ר' אל נחמן  
כאומר מעכשיו דמי ואין  
הוא לחלות בה. שם  
א' כי ינוי' חסב מלתא  
ר' עקיבא אליבא דרבי'.

אֵלֵינוּ טַעֲמָא דִּידֵךְ מִשּׁוּם  
אֲצוּבָא. דְּלֵא הוּא צִעִי לֹוּ  
צֵה דְאִמֵּר צַעֲזָדָא דֵהֵיִיא  
אִוִּיהּ הוּא הֵיִיא צַת לְיֹרְשָׁה

ומתה היא צת ואח"כ מתה הצבא  
ואתא צעל וקא מצע ירושת הוקנה  
ובכאלו אשמו קיימת ושלחו מתם דהיינו  
צבאי מערבא שאין הצעל נוטל משום  
דהוו הנהו קרקעות וארי לאשתו א"ל  
צבאי ממונת הוקנה צבייה והרי מתה היא  
צבאי צבאי הוקנה ואין הצעל נוטל צבאי  
צבאי צבאי וואמר רבה מסתבר טעמא  
דצבאי מערבא דאין הצעל יורש דהוה  
ליה ראי ולא מוחזק לצת שכל זמן  
ששהוקנה צביים אין לצת בהן כלום  
הצת מכירתה קיימת כן אלו נכסי  
המלוה אע"פ שראויים לה לגבות המלוה  
מחובו מהן כיון שלא הגיעו לידי המלוה  
הממשיכים ראיין הן דלא א"ל הוה צבי  
המלוה וצבין להון ומסלק ליה למלוה צוחי

וְהוּא לִיָּה רֹאִי וְאִין הַבְּכוֹר  
וְלִבְּ נַחְמֵן דְּחָשִׁיד מַעֲוֹת  
הָאֵל לַמִּימָר מַשּׁוֹם דְּקִרְקַע שֶׁל  
בְּנֵי צִע"ח שֶׁל אֲבִיהֵן שְׁנַתְחִיב  
וְלֹא הִיָּה מִחוּצָה בִּיד אֲבִיהֵן  
הַיְּמוּמִים אַחֵר מִיְּמֵי אֲבִיהֵן  
וְהָאֵל מִיְּמֵי צְבִירוֹת (ד' קצ"ג)  
אֵלָּא כִּי וּמִטְּלֵי יְדִימִי לֹא  
לְעַמִּייהוּ דְּנֵי מַעֲרֵבָא  
שְׂמֵי צִמְלוֹ וְדִכְסִקִּי נִמִּי  
אֵלָּא כִּי קִרְקַע אִין הַבְּכוֹר נוֹטֵל  
בְּצוֹ קִרְקַע בְּחוּצ אֲבִיהֵן צִע"ח  
וְהַיְּבוֹרֵה אֵלָּא חָשִׁיד הָלוֹה  
קִרְקַע אִין הַלְכְּתָא לִקְמֵן (ע"כ)  
שְׂמֵי צִע"ח כִּל שְׁעָה (וְלֹא) דְּלִאֲחִימָר  
וְאֵלָּא מִכָּאן וְלִהֲבָא הוּא גּוֹבֵה  
דְּהַמְדַּמְפְּרֵשׁ הָסֵם טַעְמָא דְּרַבָּא

[illegible]

לי דאין לו והאי דשלחו  
הוה דלא ירית בעל  
הבית ומן בעלה כלום וא  
מן הלקוחות הרי הן כמור

ואי־שחטענדו ליה כלל ובגבו מעות מוֹדֵדִי מערבא כו' התם ודאי צדק גבכי דזקנה כלל שהרי לא לוותה וצדקה לא גמלוה ואי זבין לא זביני ויכול לטרו

יש נוחלין פרק שמיני בבא

למעמיהו דבני מערבא קאמר<sup>א</sup> ולא מבידא לן. פ"ה דצין רב  
נחמן וצין רבה סברי תרויהו אליבא דנפשייהו דצין  
וגבו קרקע וצין גבו מעות אין לו<sup>ב</sup> והא דקאמר רב נחמן דבע"ח חוזר  
וגובה אותה מהן היינו כדמראה<sup>ג</sup> (רבה) משום דר' נתן<sup>ד</sup> ולפירושו הא

מאי שנא מעות דלא דלאו הני מעות שבק אבוהון קרקע נמי לאו הא קרקע שבק אבוהון ועוד (ב) (ג) (הא את הוא דאמרת) ממסתבר טעמא דבני מערבא דאי קדים סבתא וזבנא וזבינא וזביני לרב נחמן קשיא מאי שנא קרקע דלא דלאו הא קרקע שבק אבוהון ממעות נמי לאו הני מעות שבק אבוהון ועוד הא (ד) אמר רב נחמן אמר רבה בר אבא "יתומים שגבו קרקע בחובת אביהן בעל חוב חוזר וגובה מהן אמר ליה לא לדידי קשיא ולא לרב נחמן קשיא טעמא דבני מערבא קאמרינן ולן לא סבירא לן מאי סבתא דההוא דאמר להו

## נכסי

דבני מערבא קאמרי' ולא סבירא לן הכי אלא לדידי' זין גבו קרקע גבו מעות אין לו כדאמר גבי האי סבתא דאפי' גבו קרקע אין לו כ"ש גבו מעות וכן מוכיח ב' גט פטור לרבה זין גבו קרקע זין גבו מעות אין לו כיון דשעבודא לאו דאורייתא והא דאמר גבו קרקע יש לו אליבא דבני מערבא דאמרי הבכור נוטל פ' שנים במלוה ומסתבר ליה טפי לאוקומי דקרקע ולא במעות<sup>א</sup> לא דאמרי בני מערבא גבי סבתא דהוא ר' אשי' דהו' ר' אבהו קרקע היינו משום דבעל לא היה מוחזק מעולם ולא היה לו ולאשתי שום חוב מעולם על הסבתא שיטענה על הקרקע ולכן הו' ר' אביי אלב גבי מלוה הו' מוחזק אפי' לא יוכל לטרוף אם מכר כגון אם שטר חוב הו' שלל באחריות מ"מ היכא דלא מכר הו' מוחזק כיון שהיה משועבד לו בחיובו והא דקאמר רבה טעמא משום דאי קדמה סבתא חזנא וזיניה וזיני לאו אליבא דבני מערבא<sup>ב</sup> דלדידהו לא חלה בזכר דפרשי' אלא טעמא דנפשיה קאמר לר' לדידי' אפי' במלוה הו' ר' אבהו משום דאי זין וזיני ועו'י<sup>ג</sup> דלרבה אפי' אי זין לא הו' וזיניה וזיני הו' ר' אבהו וזיני הא סבתא דוקא כריך להאי טעמא משום דסבר רבה כל האומר אחריו כאומר מעשיו דמי והו' כאלו הוא מוחזק מעיקרא אלא משום דאי קדמה חזנא דהו' וזיניה וזיני הו' דהו' ר' אביי אלב בני מערבא לית להו כדאמר מעשיו דמי מטעם דזיניה וזיני לא הו' חשוב ר' אבהו דאמר גבי מלוה אלא סברי דלאו כאומר מעשיו דמי ולא הוחזק בו מעולם ורב נחמן סבר זין גבו קרקע זין גבו מעות יש לו כמו שהביא אביי נהמא דיתומין גבי קרקע בחובת אביהן ולרבי' אביי קא"ל רבה ולא לפי מה שכתבתי רבא משום דר' נתן דלרב נחמן אליבא דנפשיה ודאי סבר דאפי' גבו קרקע יש לו והא דקאמר גבו קרקע אין לו היינו אליבא דבני מערבא דאמרי גבי סבתא דקרקע הו' ר' אשי' וא"ת ומנא ליה לרב נחמן דלבני מערבא גבו קרקע אין לו דלמא בני מערבא סבירא להו נמי גבו קרקע יש לו כרב נחמן וגבי סבתא היינו טעמא דלא נשתעבד לבעל הקרקע ולא הוחזק בו מעולם וי"ל דסבירא ליה לרב נחמן דמפלגי בני מערבא זין גבו קרקע לגבו מעות מדלא קאמר הבכור נוטל פ' שנים במלוה זין גבו קרקע זין גבו מעות ומסתבר ליה לרב נחמן דטפי הו' מוחזק במעות מנקרקע וא"ת בפרק שור שנגח ד' וה' (ב"ק דף מה.) כי פריך ולוקמה לרבה בגזו מעות ולר"ג בגזו קרקע ומשני ה"מ לבני מערבא וכי קאמרי איניהו בגרושה כרבי דחשיב מלוה מוחזק לכן אוקמה בגרושה והשתא לפר"מ לרבנן נמי כריך לאוקומי בגרושה לר"ג דאית ליה זין גבו קרקע זין גבו מעות יש לו וי"ל דנקט כרבי משום רבה דלדידיה דסבר זין גבו קרקע זין גבו מעות אין לו א"ל לאוקומי בגרושה אלא לרבי והו' מנ"י לרבה לאוקומי בלא גרושה וכרבנן [אין לפי] הו' מה מנ"י זין כרבי ועין ר"ג לאוקומי בלא גרושה ורבנן אלא דימא ליה לישהבא אפי' לרבי<sup>ד</sup> ור' יעקב דאורלייני' ש פירך לפירוש הקונט' לא הו' מנ"י לאוקומי כרבנן דרבה ור"ג אליבא דר"ל דאמר לא אמר ר"ע דלא ירית לה בעל אלא בזופר שאינו משתלם אלא לאחר מיתה אבל שאר נוקין ירית לה בעל ואליבא דיידיה אינטייכו ליה לשנויי האי דקמתי הכה אשה ויאלו ילדיה דלא ירית בעל בגרושה כ' ולא מנ"י לאוקומי כרבנן ובלא גרושה דא"ל שום נוקין לא ירית בעל דהא זין גבו קרקע זין גבו מעות אין לו ור"ל קאמר דשאר נוקין ירית והיינו ע"כ כרבי:

לירתי

ס' לקמן הלכתא כרז ענן כו' וכדמפרש רבה מסכתא טעמיהו  
 ו"ל ראי' לגמרי ולא אשחעבד לא לבעל ולא לאשתו הני  
 שקדים סבתא חזנא וצינא זביני אבל נכסי דלוה כיון דמשחעבדי  
 יין בידו ושקיל בהו זכור פי שנים אבל גבו מעות ודאי אין לו:  
 נכסי

זכסאי

עין משפט  
נר מצוה

גג א מיי פייא מהל' מלוה  
ולוה הלכה ט סמג עשין  
זד טוש"ע ח"מ סימן קז  
סעיף א:

## רבינו גרשום

קשיש כר: ועוד, חיו אבן  
אמרת דקרקע של חרס:  
אור דאמרת. בתיא משע  
וסבחת דלקמן מסתבר  
דמסר דבני מערבא. ונשל  
מחם קובע וליא כותיה  
דנא רענא דאמר ליתרא: וא  
ליתר ותיא ובעל דא לרית  
משום שושבין אחתיה  
אורי בפתא וזאן ובעל נשל  
בראי בכחמוח. ומשום  
הכי אמר רבא דלמי  
מסתבר טעמיהו דבני  
ערבא רדא קרמא סבתי  
בתיא ובגנא ובני נשל  
כלמא דלא מחווח וליא  
בדא בעל כל זמן דלא  
יאת ליתר הכי נמי ליתאכא  
גבוי קרקע בחוב אבתי  
ואורי נשל כבור פי שנים  
ודא אצ"י דאת להו שור  
וכמאן דבני הארץ חוב  
נמי אצי' כרן אינה מחווח  
אורי קרקע בריה אבתי  
כלום דלא אצי' בעי שנים  
חוב נשל לכוני לאחריני  
ליתמן להו קרקע אחריני  
אצי' נמי מצ' מסלח וליא  
בדא קרקע וזאן ובעל  
חוב וליא קרקע ואורי  
מחווח ואין הכבור נשל  
פי שנים בראוי הכבור  
ואמאי כחברא ליתאכא דבני  
ערבא נשל פי שנים:  
ולרבך נמי קיש שמיא שנים  
כר: ועוד, קשיא אחריני  
אמאי ואורי נשל בקרקע:  
האמר רב נחמן אמר רבה  
דבבא ויתומין נשל  
קרקע בחובת יתומין: שהיה  
אחד חביב לאביו: ונשל  
אביו אביתן אביו  
לו: ונחמן ונביתא אותה  
מקן. נמי יתומתין (כמן)  
אצי' שביב ליתא אבתי  
קרקע דמחזקת בריס דבני  
ליה בעל חוב של אבתי  
ה' אצ"י דלא בשקה ליה  
קרקעא בביתיה וליא אריה  
(הו) כ' מיתרי אבתיא אצי'  
הכי נמי ליה מיתריה וליא  
מצ' ליתא ליה מסלח:  
הדינן שור שביב אבתיא  
בגן ומסלח: לבעל חוב אצי'  
משמעבדי אלא כיון חוב  
קשיא נמי מאן דמחזקת  
בבוי אבתיא א' חקא נמי  
כבור אמאי בריב קרקע אין  
ליה פי שנים לא כמחווח  
רמיא. השתא קשיא רדא  
נחמן אדרב קשיא: אמר  
ליה לא לרירי קשיא: אמר  
לרב נחמן קשיא. במיתר  
קיימתי ודא דאמנתי בעל  
פי שנים בקרקע של אצי'  
אין לו רב נחמן נמי לא מעז  
גבוי קרקע אין לו גבו מעז  
יש לו אין קשיא דבני  
מחם כבור נשל פי שנים  
במחל דלרירי חקא שמיא  
ליה רדסריה אורי גבוי  
קרקע וליא רב נחמן שמיא ליה  
רדסריה וליא לבני מערבא  
גבוי מעז של וליא  
בכבור פי שנים וליא  
לא לקרע וליא במעז:  
אצי' משע רסבתי. הדחוא  
סכיכ מעז דאמר ליה

(א) אולי צ"ל ראוייה להו  
מצע"ח דאצוהון